

TAKDİM

Namaz, imandan sonra en büyük hakikattir. Kişinin Rabbiyle buluşmasıdır. O'na en yakın olduğu andır.

Namaz; teslimiyettir. Kulun Rabbine sığınmasıdır. Namaz kılarken Allah ile kulun arasında kimse yoktur. Hele secde anı...

Namaz, Yüce Allah'a gönülden bir boyun eğiştir.

Peygamber Efendimizin (s.) deyişiyle namaz, "dinin direği", "gözümüzün nuru", "mü'minin miracı"dır.

Namaz, Allah'ın, bir ihsanıdır.

Namaz, en vazgeçilmez ibadettir.

Namaz, Rabbimiz Allah'ı anmak, O'nunla söyleşmek ve O'nu sevmektir.

Namaz, Sevgili Peygamberimizin dosdoğru yoluna tabi olmaktır.

Namaz, Peygamberimize selam göndermek ve bütün Müslümanlar için iyilikler dilemektir.

Namaz, Kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerim'in bahar iklimine girmektir.

Namaz, abdest ve dua ile bütün kötülüklerden arınmak, günahlarımız ve kusurlarımız için bağışlanma dilemektir.

Rabbimizin yardımını, himayesini ümit etmek ve Meleklerle kardeşlik etmektir.

Namaz, kalbimizdeki sevginin ibadete dönüştüğü andır...

Ademoğlunun en saf hâli "çocuk"... ve kulluğun en berrak ânı "namaz"...

İkisi birleşirse ne olur?!

Ama önce kendi kendimize bir soralım ve samimi olarak cevap verelim; "Namazı seviyor muyuz? Ezan okunsa, namaz vakti gelse de bir namaz kılsak diyor muyuz hiç? Namaz kılma arzusu duyuyor muyuz içimizde?..

Namazı çocuğumuza sevdirmek için önce onu bizim sevmemiz gerekir. Birinci adım

Çocuklarıma Namazı Nasıl Sevdirebilirim? _____ 7

budur. Bir çocuğun en iyi öğretmeni ailesidir. Aile ne yaparsa, nasıl yaparsa çocuklar da aynısını yapacaktır.

Bizler çocuklarımızı alını secdeli, tertemiz müminler olarak yetiştirmeliyiz. Anneler, babalar Dünya'nın geleceği sizin ellerinizde...

Haydi kolay gelsin....

Mustafa Özdemir
Mehir Vakfı Genel Başkanı

ÇEVİRENİN ÖNSÖZÜ

Biz anne ve babaların, çocuğumuzun beden, zihin ve duygu eğitimi kadar dini eğitimine de önem vermesi, özen göstermesi gerekmektedir. Çünkü din eğitimi çocuklarımızın hem bu dünyada huzuru yakalamaları hem de ahirette kurtuluşa erenlerden olmaları için şarttır. Aslında bir bakıma din eğitimi, insan için gerekli olan diğer bütün alanları da kapsar.

Hepimizin bildiği üzere dini eğitimin önemli göstergelerinden biri de namaz eğitimidir. Çocuğa namaz eğitimi vermek zannedildiği kadar zor değildir. Ancak namaz eğitimi; doğru bir yöntem, yeterli bir disiplin ve güzel bir örnek gerektirir.

Çocuklarımıza zamanında namaz eğitimi verebilmek için bazı püf noktalarını bilmemiz gerekir. İşte bu kitap, yazarının kendi çocuğundan çektiği sıkıntılar sonucu kaleme alınmıştır. Hemen her annenin ihtiyacı olacağını düşündüğümüz bazı noktalara bu kitapta dikkat çekilmiştir. Ancak bu kitapçıkta

ihtiyacınız olan her şeyi eksiksiz olarak bulacağınızı iddia etmiyoruz. Çünkü namaz eğitimi, çocuk eğitiminin bir bölümüdür ve çok yönlüdür. Bunun için öncelikle çocuğumuzla ilişkilerimizde temel hatalardan olabildiğince uzak durmalı. ardından çocuğumuza verdiğimiz eğitimin sonucunu beklemeliyiz.

Kitaptan beklenen yararı görebilmek için anne babaların öncelikle kendi namazlarını ve namaza bakış açılarını, sonra da çocuklarıyla ilişkilerini gözden geçirmeleri gerekmektedir. Bu kitap bize bunları hatırlatır ve çocuklarımızın namaza alışması konusunda bir nebze katkı sağlarsa ne mutlu bizlere.....

Biz bu kitabı çevirirken yazarın ifadelerinin Türkçe karşılığında okuyucunun aradığı yalınlığı ve samimiyeti yakalaması için anlamı bozmayacak bazı değişiklikler yaptık, bunun dışında kitapta verilen ayet hadis ve duaların yerini tespit ettik, önsöz ve sonsözle bazı açıklamalar yaptık amacımız kitaptan beklenen yararı sağlamak ya da artırmaktır. Gayret bizden, başarı Allah'tandır.

Şule UYSAL

GİRİŞ

Rahman ve Rahim olan Alah'ın adıyla

Hamd alemlerin Rabbi olan Allah'adır. O'na, celali ve kemaline yaraşan; şahsının ihtişamına ve hükümranlığının azametine uygun; rahmetine, affına, keremine ve sonsuz nimetlerine denk ve mümin kullarına sevgisi kadar hamd ediyoruz.

Salât ve selam yarattıklarının en mükemmeline, ailesine, tüm ashabına ve kıyamet gününe kadar ihsan ile onlara tabi olanlara olsun.

Bu, anne babalara ve Müslüman çocukların sorumluluğunu üstlenenlere yönelik küçük bir kitaptır. Bu satırların yazarı bu kitabı hazırlarken Allah'tan yardım istemiştir. Her bilen, alim ve hakim olan Allah'a muhtaçtır.

Başarı yalnızca Allah'tan, hata ise kendimizden ve şeytandandır.

Çocuklarımız, yeryüzündeki göz bebeklerimizdir ve fitrat üzere dünyaya gelirler. Fakat Rasulullah @ şöyle buyurur: "Anne babası onu Yahudi, Hıristiyan veya

Mecusi yapar.”¹ Şüphesiz ki anne baba Müslüman olsa bile çevre ve toplum anne babayı ve eğitimcileri devre dışı bırakabilir. Bu nedenle şöyle diyebiliriz: Anne ve baba, üzerlerine düşeni yapmaz ve iş işten geçmeden önce gerekli tedbirleri almazlarsa toplum çocuğu Yahudileştirir, Hıristiyanlaştırır ya da Mecusileştirir.

Eğer işe en başından başlarsak; dinin başı, direği ve zirvesi namazdır, din onunla ayakta durur ve -Allah korusun- onsuz yıkılır.

Bu çalışmada pek çok soru ve pratik cevaplarını göreceğiz. Bu sayede hem çalışmayı çok uzatmamış olacağız hem de ağır bir yük, zor bir görev veya eski bir savaşa dönüşmeden anne babaların çocuklarını rahatça namaza alıştırmalarını sağlamış olacağız.

Doğrusu bu satırların yazarı oğluyla ilgili olarak bu konudan çok sıkıntı çekmiştir. Gerekli önlemleri almasına rağmen bir türlü istediği sonuca ulaşamamıştır. Ve konunun önemini ancak çocuğu on yaşını tamamladıktan sonra kavramıştır. Bu yaş, namazı terk ettiği zaman çocuğun dövülmesi

¹ Buhârî, Cenâiz, 80, Tefsîru Sûre, 1-30, Kader, 3; Müslim, Kader, 22, 23, 24; Ahmed b. Hanbel, 2/315, 346

gereken yaşıdır. Çünkü Rasulullah böyle buyurmuştur. Bu aşamada araştırmaya ve sorgulamaya başladı. Kurtarabileceğini kurtarmanın peşindeydi. Ne yazık ki dövmenin ve cezalandırmanın da istenmeyen neticeler verdiğini gözlemledi. En sonunda Allah' tan yardım dileyerek özendirmeye ve sevdirmeye çalışmayı uygun buldu.

Bazı kitaplar ya da çocukları özendirici kasetler aradıysa da, çocuğa yararlı olmaktan uzak, konuyu bütün yönleriyle ele almayan bir kitapçıktan başka bir şey bulamadı. Annelere bu konudaki tecrübelerini sormaya başladı ve internette İslamî siteleri ziyaret etti. Sonunda bir sitede, "Birlikte Çocuklarımızı Eğitelim" başlığı altında, çeşitli eğitici istişarelere rastladı. Ayrıca "Namazı Sevirme Sanatı" başlıklı bir makale de vardı. Bir çok annenin de kendi durumunu paylaştığını anladı.

Günümüzde çocuk eğitiminin, geçmiş zamanlardan farklı olarak, belirli bir yöneme ve sanata gereksinim duyduğunu idrak etti. Bir çok annenin çocuklarına namaz eğitimi vermek için yanıp tutuştuklarını gördü. Ancak bu satırların yazarı daha fazlasını hedeflemişti. Bu hedef, sonunda elinizdeki kitap olarak hayat buldu.

Bu kitabın amacı çocuklara namazı sevdirmek, üzerinden zaman geçse bile bırakamayacakları bir alışkanlık haline getirmektir. Ve genellikle görüldüğü gibi buluş çağında terk etmemelerini ve Allah azze ve celle'nin "Muhakkak ki namaz kötülüklerden ve fenalıklardan korur."² buyruğunun tecelli etmesini sağlamaktır.

Kaydetmemiz gerekir ki, bu çalışmada geçen öneri ve pratikleri uygularken dikkat ve azim gerekir ancak kişiler arasındaki bireysel farklar da göz ardı edilmemelidir. Nitekim her çocuğun kişiliği ve huyu bir diğerinden farklıdır. Hatta çocuk birlikte, aynı şartlarda büyüdüğü, aynı çevrede yaşadığı kardeşinden bile farklı olabilir. Birisi için faydalı olan diğeri için anlam ifade etmeyebilir.

Bütün bunlar anne babanın ya da çocuğa yakın olan kişilerin takdirine bırakılır. Bu kitaptaki önerilerin olduğu gibi uygulanması şart değildir. Çocuğun faydasına olan düşünülür ve sonra kişiliğine uygun olanı tercih edilir.

Bu kitabın yararlı olmasını yüce Allah'tan niyaz eder ve halis bir çaba olarak değerlendirmesini dilerim.

² Ankebût 29/45

Çocuklarıma Namazı Nasıl Sevdirebilirim? _____ 17

Dr. Emânî Ramâdî
Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi

NİÇİN BİR ŞEYLER YAPMAK ZORUNDAYIZ?

1- Çünkü bu, Allah'tan gelen bir emirdir, emirlerine itaattir ve dinimizin özüdür. Belki de bu öz; emirlerine tam teslimiyet ve onun yasaklarından sakınmaktır. Nitekim Allah-ü Teala şöyle buyurmuştur:

“Ey iman edenler kendinizi ve ailenizi yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyunuz.”³

Allah azze ve celle bir başka ayette de şöyle buyurur: “Ehline de namazı emret, hem de kendin ona sabır ile devam et. Biz senden bir rızık istemiyoruz, biz seni rızıklandırırız ve sonuç takvanındır.”⁴

2- Çünkü Peygamber Efendimiz @ açık bir hadisi şerifte bize bunu şöyle söylemektedir: “Çocuklarınıza yedi yaşında iken namazı emrediniz ve on yaşına geldiklerinde namaz için onları dövünüz.”⁵

3- Anne babaların Allah'ın huzurunda sorumlu olmamaları ve günahtan uzak kalmaları için bunu yapmak zorundayız. Büyük alim İbn Teymiye -Allah kendisinden razı olsun- şöyle demiştir: Çocuğu, kölesi ya da

³ Tahrîm 66/6

⁴ Tâ hâ 20/132

⁵ Tirmizî, Mevâkîf, 182; Ebû Dâvud, Salât, 26

yanında küçük yaşta bir yetimi olan kimse, onlara namazı emretmediği takdirde cezalandırılır ve etkili bir biçimde uyarılır. Çünkü bu kimse Allah ve Resulüne isyan etmiş sayılır.

4- Çünkü namaz, kul ile Rabbi arasındaki bağıdır. Bizden sonra çocuklarımız adına kötülüklerden ve çeşitli hastalıklardan korkuyorsak; pek çok yönden hayatlarını sağlama almak için çalışıyorsak da onlar Allah ile aralarında bağ kurmadan nasıl rahat olabiliriz? Peki ya onların Rableri ile bağlarının olduğunu, O'na dayanıp, O'nu yüceltiklerini gördüğümüz zaman gönlümüz nasıl rahat gözümüz nasıl aydın olur.

5- Dünya sıkıntılarından dolayı onlara şefkat gösterirken cehennem ateşinden dolayı nasıl tedirgin olmayız? Hatta onları -Allah korusun- geride bir şey bırakmayan⁶ sakar⁷ ateşine nasıl bırakırız?

6 - Çünkü namaz bir nurdur ve bu sebeple Rasulullah'ın @ sözlerine kulak vermeden önce gönül vermeliyiz. Nitekim O şöyle buyurur:

⁶ Müddessir 74/28

⁷ Kuran-ı Kerim'de geçen cehennem (ya da tabakalarından) birinin ismidir. Bkz: Müddessir 74/26, 27,42; Kamer 54 /148

“Namaz benim gözümün nuru kılındı.”⁸

“İşin başı İslam; onun direği de namazdır.”⁹

“Kulun kıyamet gününde hesaba çekileceği ilk ameli, namazdır.”¹⁰

7 - Çünkü çocuklarımız emanettir ve o emanetleri bize Allah bağışlamıştır. Onların salih evlat olmalarını ne de çok isteriz. Allah-ü Teala onları dini ve dünyevi yaşamlarında başarıya ulaştırsın.

8 - Çocuklarımız Allah'ın bizden gözetmemizi istediği halk gibidir. Çünkü Rasullullah @ şöyle buyurmuştur:

“Hepiniz çobansınız ve hepiniz tebaanızdan sorumlusunuz.”¹¹ Biz bu hadis

⁸ Nesâî, Nîsâ, 1; Ahmed b. Hanbel, 3/128, 199, 285

⁹ Tirmizî, İman, 8

¹⁰ Ebû Dâvud, Salât, 145; Tirmizî, Mevâkî, 188; Nesâî, Tahrîm, 2; İbn Mâce, İkâmet, 202; Dârimî, Salât, 91; Muvatta, Sefer, 89; Ahmed b. Hanbel, 2/290, 4/65, 103, 5, 72, 377

¹¹ Buhârî, Cuma, 11, Cenâiz, 32, İstikrâz, 20, Vesâyâ, 9, İtk, 17, 19, Nikah, 81, 90, Ahkâm, 1; Müslim, İmâra, 30; Ebû Dâvud, İmâra. 1, 13; Tirmizî, Cihad, 27, Ahmed b. Hanbel, 2/5, 54, 55, 108, 111, 121

gereği Rabbimizin huzurunda durduğumuzda çocuklarımızdan da sorumlu tutulacağız.

9 – Çünkü namaz çocuklarımızı genç ya da yetişkin oldukları zaman kafir ve münafık dairesinden çıkaracaktır. Nitekim Peygamber Efendimiz @ konuyla ilgili şöyle buyuruyor: “Onlarla bizim aramızdaki ahit namazdır. Kim onu terk ederse küfretmiş olur.”¹²

¹²Nesâî, Salât, 8; Tirmizî, İman, 9; İbn Mâce, İkâme, 77; Ahmed b Hanbel, 5/346

ZORLUKLARLA NASIL BAŞ
EDECEĞİZ?

Zorluklarla baş etmek hiç de kolay değildir. Çünkü şekil verilecek olan, bir hamur ya da çamur parçası değil insan tabiatıdır. Bir İngiliz atasözü şöyle der: “Bir atı zorla nehre götürebilirsin, ancak asla zorla su içiremezsin.”

Bu konuda bir çok zorluk, sıkıntı ve yorgunluk vardır. Daha doğrusu kelimenin tam anlamıyla bu bir cihaddır.

Umarım aşağıdaki satırlarda bu zorluklara tahammülü kolaylaştırabilecek, bu cihadı sürdürebilecek argümanlar bulabilirsiniz.

A - Ne kadar erken başlarsak o kadar kolay olur.

B - İlk çocuğa gösterilen ihtimam sonraki çocuklar için iyi bir yatırım olarak kabul edilir. Çünkü küçükler büyüklerini örnek alırlar. Büyükler, küçük kardeşlere anne babalarından daha yakındırlar. Bu nedenle onu bir papağan gibi taklit ederler.

C - Allah'tan gelecek ecir ve sevap beklentisi diri tutulmalıdır. Nitekim Rasululah @ şöyle buyurmuştur: “Kim bir iyiliğe davet ederse, kendisinininkine ilaveten ona, kendisine

Üç Kardeş Masalları
uyanlarıncı kadar ecir verilir. Onların ecirinden
de hiçbir şey eksilmez.”¹³

D - Ana hedefimiz Allah-ü Teala'nın rızasını kazanmak olmalıdır. Nitekim Allah-ü Teala şöyle buyurur: “Ama bizim uğrumuzda cihad edenleri biz elbette yollarımıza iletiriz.”¹⁴

E – Allah'ın emrine uyarak sabır ve tahammül göstermek gerekir. Çünkü Allah-ü Teala şöyle buyurur: “Ailene namazı emret, kendin de namaz kılmaya devam et. Biz senden rızık istemiyoruz. Seni biz besliyoruz. Sonuç takva sahiplerinindir.”¹⁵ Yani zaman tasarrufu ya da rızık endişesi bizi meşgul etmesin. Aksine önceliğimiz namaza davet ve Allah'a ibadet olmalıdır. Çünkü rızıkları planlayıp düzenleyen O'dur.

“O, rızık veren sağlam kuvvet sahibidir.”¹⁶ Bilelim ki hiçbir insan rızıkını ve ecelini tüketmeden ölmez. Kesin olarak bilelim ki ölüm gibi rızık da insanın peşinden koşar.

¹³ Müslim, İlim, 16, Zikir, 1; Ebû Dâvud, Sünnet, 6; Tirmizî, İlim, 15, Sevâbu'l-Kur'ân, 14; İbn Mâce, Mukaddime, 14; Dârimî, Fezâilü'l-Kur'ân, 1

¹⁴ Ankebût 29/69

¹⁵ Tâ hâ 20/132

¹⁶ Zâriyât 51/58

Hatta düşünülenin aksine kişi rızıktan kaçsa bile rızık insanın peşinden gelir.

F – Dua ile Allah’a yalvarıp yardım istemek gerekir. Nitekim bu dua Kuran-ı Kerim’de İbrahim peygamberin diliyle şöyle öğretilir: “Rabbim beni ve soyumdan olanları sürekli namazı kılanlardan yap. Rabbim duamı kabul buyur.”¹⁷ Bu duayla Rabbimizden yardım dilemeliyiz. Çünkü arzularımıza, çalışma ve çabalarımızla değil Allah’ın yardımıyla ulaşırız.

Ve ümitsizliğe kapılmayalım. Nitekim Rasulullah: “Ya ze’l-celali ve’l-ikram diyerek ısrarla yalvarınız.”¹⁸ buyurmuştur. Burada maksat, duada Allah’ın güzel isimlerinden bu isimle yalvarmaktır. Çünkü dua Allah’ın güzel isimleriyle yapılırsa, daha çabuk kabul edilir. En çabuk kabul edileni de –inşaallah- bu isimdir. Zü’l-celal, azamet büyüklük sahibi; ve’l-ikram ise cömertlik ve ihsan sahibi demektir.

G – Allah’ın rahmetinden hiçbir zaman ümit kesmemek gerekir. Allah’ın rahmet ve kurtuluşunun bize bilmediğimiz yerden defalarca geldiğini hatırlayalım. Musa (a.s.) bulutsuz bir göğe bakarak kavmi için su istemişti de Allah da O’na şöyle buyurmuştu: “Ey Musa! Âsânı

¹⁷ İbrahim 14/40

¹⁸ Tirmizî, Deavât, 91; Ahmed b. Hanbel, 4/177

taşa vur.” Bunun üzerine ondan on iki pınar fışkırmıştı.”¹⁹ Zekeriya’ya Rabbi çocuk verdiğinde kendisi çok yaşlı, hanımı ise kısırdı.²⁰

Allah aynı şekilde hiçbir gücü ve kuvveti olmayan, mazlum ve mahzun Meryem’e de; beşikteyken İsa’nın konuşması mucizesiyle bir çıkış yolu göstermiş ve rahatlatmıştı.²¹

O halde sen de Allah’ın, çabalarının karşılığını vereceğine kesin olarak inan. Çünkü O, çocuğunun hidayetine sebep olacak birisini göndermeye kadirdir. Ya da çocuğunun Allah’a yaklaşmasına sebep olacak ortam ya da şartlar hazırlayabilir. Sana düşen yalnızca çalışmak ve bu çalışmana değil yalnızca Allah’a güvenmektir.

¹⁹ Bakara 2/60

²⁰ Bkz: Meryem 19/1-11. ayetler ve devamı

²¹ Âl-i İmran 3/46; Mâide 5/110; Meryem 19/30

NEDEN KORKUTMA DEĞİL TEŞVİK?

1 – Çünkü Allah-ü Teala Kitabında şöyle buyurmaktadır: “Rabbinin yoluna hikmetle ve güzel güzel öğütlerle davet et.”²²

2 – Çünkü Rasulullah @ şöyle buyurmaktadır: “Şüphesiz ki yumuşak davranmak bir şeyde bulunursa onu süsler, bir şeyden alınırsa onu da lekeler.”²³

3 – Şüphesiz ki bizim en temel hedefimiz çocuklarımızı namazı sever hale getirmektir. Korkutma ise kinden başka bir sonuç doğurmaz. Eğer çocuklarımız namazı severlerse bu sevgi kalplerine ve akıllarına işler, beyinlerine akar. Böylece hayatları boyunca namazsız yapamazlar. Fakat eğer korkutursak aksi de olabilir, namazdan nefret edebilir.

4 – Çünkü teşvik, rahmetle aynı köktendir. Ve Sevgili Peygamberimiz @ bize “Merhamet edene Rahman olan merhamet eder.”²⁴ ve “Siz yerdekilere merhamet edin ki gökteki de size merhamet etsin.”²⁵ buyurarak bize merhameti tavsiye etmiştir.

²² Nahl 16/125

²³ Müslim, Birr, 78; Ebû Dâvud, Cihad, 1; Ahmed b. Hanbel, 6/58, 112, 125, 171,206, 222

²⁴ Ebû Dâvud, Edeb, 58; Tirmizî, Birr, 16

²⁵ Tirmizî, Birr, 16

5 - Çünkü korkutma çocuklarımızın küçücük kişiliklerinde korkuların oluşmasına neden olur. Bizden korktuklarında yalnızca bizim yanımızda namaz kılarlar. Bu da, onlara öğrettiğimiz; gizli ve açıkta yalnızca Allah'tan korkmaları gerektiği ilkesiyle ters düşer. Bu korkutma metodunun tek sonucu kişisel karmaşalardır. Yani bu; sonuç vermeyen bir yöntemdir.

6 - Çünkü korku, bizim çocuklardan istediğimiz şeyi onlara yaptıramaz. Aksine yeniden itibarlarını kazanmak üzere değişik arayışlara yönelmelerine sebep olur. Bu konuda unutulmaması gereken; sevenin ancak sevdiğine itaat ettiğiidir.

7 - Çünkü amaçlanan, çocukların hayatları boyunca namaz kılmalarını sürdürmeleridir. Korkutmanın sonuçları olan kin, nefret ve ürkme hiçbir şekilde bu devamlılığı sağlayamaz.

ÇOCUKLARIMIZI
NAMAZA NASIL TEŞVİK EDEBİLİRİZ?

Baştan bu yana anne babanın ya da çocuğun eğitimini üstlenenlerin açık, belirgin ve istikrarlı bir yöntem üzerinde görüş birliği içinde olmaları gerekir. Böylece çocuk için bir ikilem söz konusu olmaz ve sarf edilen çabalar boşa gitmez. Örneğin anne, namaz kıldığı için çocuğa küçük bir hediye verirken babanın sebepsiz yere annenin verdiğinden daha büyük bir hediye vermesi; çocuğun gözünde namaz için verilen hediyeğin değerini küçültür. Ya da anne, namaz kılmadığı için çocuğuna ceza verirken, babanın onu değişik şekillerde mutlu etmeye çalışması doğru bir yaklaşım değildir.

Eğer çocuğa ödül verilecekse; bunun, çocuğun yapmış olduğu hareketin sonucu olduğunu anlayabileceği şekilde; aradan çok zaman geçmeden verilmesi gerekir. Çünkü çocuklar çabuk unuttur. Örneğin çocuk bir gün beş vakit namazını kıldığında ödülün yatsı namazının hemen ardından verilmesi gerekir.

1 - İLK ÇOCUKLUK DÖNEMİ (3-5 YAŞ ARASI)

Üç yaş dönemi, çocuğun bağımsızlığını kazanmaya, varlığını hissetmeye, aynı zamanda da çevresindekileri taklit etmeye başladığı dönemdir. Biz namaz kılarken gelip çevremizde durup bizi taklit etmeye başladığında ona “Yavrum hadi git, oyuncaklarınla oyna.” demek yapılabilecek en büyük hatadır. Çocuğa, “Senin yedi yaşına kadar namaz kılman gerekmez.” denmemelidir. Bırakalım istediği gibi bizi taklit etsin. İsteddiği ve seçtiği davranışlarıyla bizim müdahalemiz olmadan kendi bağımsızlığını otomatik olarak kazansın.

Çocuk namaz kılan birisinin yanında durup, rüku ve secde yapmadan mesela el çırpmaya, oynamaya başladığında bırakalım ve onunla ilgilenmeyelim. Hepimiz bilelim ki çocuklar bu yaşlarında namaz kılanların önünden geçerler, önlerinde otururlar, sırtlarına çıkarlar veya ağlarlar. Son tahlilde, çocukla ilgili olarak endişelendiğimizde ya da evde onunla ilgilenecek kimse olmadığında onları taşımamızda bir sakınca yoktur. Aynı şekilde bu dönemde namaz kılanlara karşı yaptığı hatalı davranışlarından dolayı çocuğu azarlamamız gerekir.

Bu dönemde çocuğumuza Fatiha, İhlas, Felak ve Nas surelerini öğretebiliriz.

2 - İKİNCİ ÇOCUKLUK DÖNEMİ (5-7 YAŞ ARASI)

Bu dönemde sade, hoş ve huzur verici bir üslupla Allah'ın nimetleri, bağışları ve cömertlikleri çocuğa anlatılabilir. (örneklerle destekleme)

Aynı şekilde çocukla, Allah'ın kullarına sevgisi konuşulabilir. Bu, çocukta Allah'ın rızasını kazanmaya karşı kendiliğinden bir arzu oluşturur.

Bu dönemde Allah, kudreti, güzel isimleri ve bize sunduğu nimetler; buna karşılık O'na itaatin gereği, itaatin güzelliği, kolaylığı, yalınlığı, hoşluğu ve insan hayatındaki izleri konusunda konuşmaya odaklanmak gerekir. Aynı şekilde vazgeçilmez unsurlardan biri de çocuğun gözleriyle görebildiği doğru ve iyi bir örnek olmaktır. Çocuğun, zorlama olmadan veya bıkkınlık göstermeden anne ve babanın her gün, beş defa namaz kıldığını görmesi bile çocuğun bakışında bu itaatle ilgili olumlu etkiler yapar. Çocuğun çevresindekilerin namaza olan sevgi ve ilgisi onun namaz sevgisine şekil verir. Böylece çocuk, günlük diğer alışkanlıkları

kazandığı gibi namaz alışkanlığını da kazanır ve ısrarla devam eder. Fakat namazın bir adet haline dönüşüp ibadet çerçevesinden çıkmaması için; namazla birlikte bazı itikat konularının, konuya uygun İsrâ ve Mirac olaylarının, namazın farz olduğunun, sahabe kıssalarının ve onların namazla ilişkilerinin çocuğa anlatılması şarttır.

Namaz konusunda sürekli yoğunlaşmanın sakıncalarından biri, nasihat üslubundan uzaklaşıp, şiddetli eleştiri, korkutma ve tehdit üslubuna geçme ihtimalidir. Hele hele konuyla ilgili konuşmaktan vazgeçip bu yaştaki çocuğu dövmek kesinlikle doğru değildir. Yapılması gereken; namaz, hayatının vazgeçilmez bir parçası olana dek çocuğu teşvik etmek üzere olumlu pekiştirmedir.

Kış günlerinde sıcak su bulundurulmalıdır. Genel anlamda çocuk, soğuk sudan rahatsız olduğu için namazdan uzaklaşabilir.

Kız çocukları içinse; küçük önemsiz gibi görünen ama belki de büyük bir etkiye sahip olan bazı durumlar onlara namazı sevdirebilir. Mesela desenli, renkli, annenin başörtüsüne benzeyen küçük bir tülbentin hazırlanması veya çocuğa özel küçük bir seccadenin bulundurulması gibi...

Çocuğumuzun ağırdan aldığı görürsek bırakalım, namazı iki rekat kılsın mesela... Daha sonra namazdan tat almaya başladığında öğle namazı kaç rekattır, ikinci namazı kaç rekattır, akşam namazı nasıl kılınır gibi detayları öğretebiliriz. O da bunları kendiliğinden tamamlar.

Çocuğumuza abdest almak zor geliyorsa, evde bulunanların tamamının katılacağı bir sıra oluşturalım, çocuğumuz bu sıranın komutanı olsun ve onun direktifleri doğrultusunda hep birlikte abdest alalım.

Namaz eğitiminin uygulaması sırasında aşamalı bir metot kullanmaya özen göstermeliyiz. Örneğin günde bir kez sabah namazı kılarak çocuğumuz namaza başlayabilir. Bir süre sonra sabah namazına öğle namazı eklenir. Bu şekilde aşamalı olarak beş vakit namaza alıştırılır. Bu herhangi bir vakitte olabilir. Buna alıştıktan sonra namazı vaktinde kılma eğitimine başlarız. Daha sonra sünnetlerin kılmasını öğretiriz. Bütün bunlar, çocuğun yapabilme kapasitesine ve eğitime verdiği cevaba göre şekillenir.

Bunun için yönlendirme yapılabilir. Çocuğumuzu farklı şekillerde ödüllendirebiliriz ancak bu ödüllerin her zaman maddi değerinin olması gerekmez. Çocuğumuzu kazaya kalsa

bile beş vakit namazını kıldığında ödüllendiririz. Daha sonra namazlarını vaktinde kılınca ödüllendiririz. En sonunda da çocuğu, namazlarını ilk vaktinde kılmaya teşvik eder ve bunun için ödüllendiririz.

Bilmemiz gereken şudur: Çocuklarımıza namaz eğitimi vermek için çabalamak; cennete giden yol için çabalamak, ve cennetin içindeki hayrı elde etmek demektir. Bu hayrı canlandırmak için şöyle sözler söyleyebiliriz:

“Yavrum, senin cennette iki kanatla uçtuğunu görür gibi oluyorum.”

“Yavrum, namaz kılmak için harcadığın çabadan dolayı Allah’ın seni çok sevdiğini ve senden razı olduğunu hissedebiliyorum.”

“Yavrum, senin Peygamber Efendimizle @ birlikte cennette diğer çocuklarla namaz kıldığını ve ardından onlarla oyunlar oynadığını hayal ediyorum.” Bu anlamda başka sözler de söyleyebilirsiniz.

Erkek çocuklarının ise babalarına ya da onlar kadar güvendikleri başkalarına eşlik ederek camiye gitmelerini teşvik etmeliyiz. Bu, onların mutlu olmalarına sebep olur. Ancak çocuk camiye götürülürken ayakkabısını giyecek ya da bağlayacak kadar ona zaman

ayrılmalı, sabırla beklenmeli ve desteklenmelidir.

Çocuğumuza eğitimin bu aşamasında basit bazı temizlik hükümleri öğretebiliriz. Örneğin çocuğumuza bu dönemde; necaset adı verilen pisliklerden sakınmayı, taharetlenmeyi, vücudunu ve elbiselerini temiz tutmayı, namaz ve temizlik arasındaki ilişkiyi öğretebiliriz. Bu dönemde çocuğa abdest almak da öğretilir. Sahabenin çocuklarına öğrettiği gibi örnek olarak öğretmeyi canlandırmamız gerekir.

3 - SON ÇOCUKLUK DÖNEMİ (7-10 YAŞ ARASI)

Genel olarak bu dönemde çocuğun namazla ilgili alışkanlıklarında bir değişiklik görülür. Namaza alışmış olsa bile bu dönemde düzenli olarak kılmadığı görülür. Bu dönemde çocukta tembellik, kaytarma ve bıkkınlık görülür. Çünkü bu en yalın şekliyle yeni dönemin gereğidir. Bu dönemde inatlaşma, itaat etmede zorlanma ve bir gerileme söz konusudur. Bu sebeple çocuklara hikmet ve basiretle yaklaşılmalıdır. Özellikle çocuğumuza “ikindin namazını kıldın mı?” gibi

sorular sormaktan kaçınımalıyız. Çünkü çocuğumuz bu soru karşısında büyük ihtimalle yalana meyledecek ve o vakti kılmamak için namazı kıldığını iddia edecektir. Bu olayın sonucunda ya çocuğumuza yalan söylediğinden dolayı kızıp bağırırız yada çocuğumuzun yalan söylediğini bilmemize rağmen bunu görmezden geliriz. Bundan daha güzel olan yol; soru değil uyarma yoluyla namazı hatırlatmaktır. Örneğin bir çocuğa ikinci namazı bir, iki yada üç kere hatırlatılabilir. Bunun ardından çocuk namazını odasında kıldığını söylerse “Senin odan bereketlenmiş haydi bir de benim odamda kılalım da orası da bereketlensin.” diyebilirsiniz. Bu namaz da nafîle olarak değerlendirilir. Ancak bu sözleri sakın ve güler yüzle söyleyelim ki, çocuğumuz, bir daha bize yalan söylemesin.

Çocuğumuz namaz kılmadığı zaman onu mecbur tutmak için anne ya da baba bir süre onun yanında kalıp, “vakit çıkmadan önce önemli bir şeyin gerçekleşmesini bekliyorum” diyebilir. Ancak bunu tehditten uzak, sert olmayan ancak kesin bir ses tonuyla söylemelidir.

Çocuklarımızı cesaretlendirmeyi ve teşvik etmeyi de ihmal etmemeliyiz. Kız çocuklarını teşvik için “Haydi yavrum, Allah

için birlikte namaz kılacağız.” demek yeterlidir. Çünkü bu hem daha kolaydır hem de bunda yüreklendirme vardır.

Erkek çocuklarımızı camide namaz kılmaya teşvik etmeliyiz. Çünkü çocuğumuza göre bu, bir tür gezi ve rahatlama değildir. Camiye gitmesini sağlamak için çocuğa komşuya bir şey sormak veya ekmek almak gibi ikinci önemli bir görev de verilebilir.

Her iki durumda da kız çocuklarımız için de erkek çocuklarımız için de; teşvik etmeyi, desteklemeyi ihmal etmemeliyiz. Onların kişiliklerinde en çok hoşumuza gidecek şeyin beş vakit namazlarını düzenli kılmaları olduğuna ve namazın diğer eksik ve kusurlara baskın gelen özel bir ayrıcalık olduğunu söylemeliyiz.

Bu yaşlarda çocuğumuza temizlikle ilgili hükümleri, peygamber efendimizin @ sıfatlarını ve bazı namaz dualarını öğretebiliriz.

Çocuğumuzun yedi yaşına girdiği günü hayatındaki önemli bir gün olarak değerlendirebilir, hatta bu gün için özel bir kutlama yapabiliriz. Bu gün için yakınlarımızı çağırıp, evimizi süsleyip bu günün, çocuğumuzun düzenli olarak namaz kılmaya başlayacağı gün olduğunu ilan edebiliriz.

Şüphesiz ki bu, çocuğun üzerinde olumlu bir etki bırakır. Hatta bu olay bir ya da iki ay önceden ev içinde duyurulabilir. Böylece çocuk bu büyük günün gelişini dört gözle bekler.

Yine bu dönemde, çocuğumuzu her gün beş vakit namaz kılmaya alıştırmaya başlarız. Eğer bir vakti kaçıırırlarsa, kazasını kılarlar. Her namazı zamanında kılmayı öğrendiklerinde; geciktirmeden ezanı duyar duymaz kılmasını öğretmeye başlayabiliriz. Buna da alıştıktan sonra çocuğumuza namazın sünnetlerini öğretebilir, bunların faziletlerini anlatabiliriz. Ancak çocuğumuz, bu sünnetleri kılma konusunda muhayyerdir; dilerse şimdiden kılmaya başlar dilerse büyüdüğünde kılar.

Bu dönemde namazı düzenli olarak kılmamak için çocuğun bazı bahaneleri olabilir. Bunları şöyle sıralayabiliriz:

1- Çocuğumuz, bu dönemde anne ve babasında namaz konusunda sürekli bir duyarlılık görmelidir. Örneğin çocuk yatsı namazını kılmadan önce yatmak için izin isterse; anne ve babasından tereddütsüz bir şekilde “Yatsı namazı için çok az bir zamanımız kaldı, birlikte namazımızı kılalım sonra yatarsın.” cümlesini duyması gerekir.

Çocuğumuz dışarı çıkmak yada bir yakınıni ziyaret etmek istediğinde akşam namazının vakti de yaklaşmışsa; anne babasından “önce akşam namazını kılalım sonra çıkarız” sözünü duymalıdır.

Çocuğumuzda namaz bilincini oluşturmanın yollarından biri de; randevularımızı, namaz vakitlerine uygun olarak ayarladığımızı duymalarıdır. “Teyzen bizi ikindin namazında karşılayacak” veya “Bizi akşam namazından sonra bekleyecekler” gibi.

2– İslam, vücudu koruyup güçlendiren sporları teşvik etmiştir. Allah katında güçlü mü'min güçsüz mü'minden daha hayırlıdır. Ancak spor sevgisi yada antrenman saatleri namazı vaktinde eda etmeyi engellememelidir. Çünkü bu, kabul edilemez.

3– Çocuğumuz hastalandığında, onu güç yetirebildiği şekilde namazını kılmaya alıştırmalıyız. Böylece çocuk namaz konusunda hastalık bile olsa hiçbir özrün geçerli olmadığını bilir anlar ve buna alışır. Eğer yolculuk yapıyorsa namazları kısaltma ya da birleştirme ruhsatı olduğu öğretilmeli ve çocuğun dikkati Allah'ın kullarına verdiği kolaylık nimetine yöneltilmelidir. Çünkü İslam rahmetle dolu bir dindir.

4– Çocuğumuza arkadaşlarını namaza davet etme, namaz kılmak için utanç duymadan arkadaş sohbetlerine yada telefon konuşmalarına son verme ya da cemaatle namaza katılma konusunda cesaret vermeliyiz.

Namaz kılmayan arkadaşlarıyla alay etmemesi, aksine onları da bu güzel hayra davet etmesi ve bu güzel yola ilettiği için Rabbine şükretmesi konusunda da çocuğumuzu yüreklendirmeliyiz.

5– Farz namazlarda devamlılık kazandıktan sonra yavaş yavaş nafile namazları öğretebiliriz. Namazı çocuklarımızın içinde kökleştirmek için mübah olan bütün yöntemleri denemeliyiz.

Üzerinde nasıl abdest alınacağını ve nasıl namaz kılınacağını gösteren cetvel gibi...

Aritmetik ve çarpım tablosunu öğretirken namazla ilgili alıştırmalar yapmak da yararlı olur. Örneğin bir adam önce iki rekat sonra dört rekat namaz kıldı toplam kaç rekat namaz kıldı? gibi... Ya da daha büyük çocuklar için şöyle bir alıştırma yapılabilir: Bir adamın evi ile mescit arasında 500 metre mesafe var ve adam her bir adımında 40 santimetre mesafe alıyor, bu adam mescide kaç adımda ulaşır? Peki Allah mescide

giderken her bir adıma on iyilik sevabı vereceğine göre bu adama kaç iyilik sevabı verir? gibi...

Bunun dışında nasıl abdest alınıp nasıl namaz kılınacağını gösteren kaset ve CD gibi materyaller kullanılabilir.

On yaşına gelen ve namaz kılmayan çocuğun dövülmesine gelince; bu satırların yazarının görüşüne göre; biz anne babalar yada çocuğun eğitimiyle sorumlu olan yetişkinler tam bir dayanışma ile üzerimize düşeni gereği gibi yerine getirdikten sonra on yaşına geldiğinde çocuğu dövmeye ihtiyaç duymayacağız. Anne baba çok mecbur kaldıklarında ise acı vermeden vurabilir ancak anne babalar yüze vurmamalı, çocuklarını başkasının yanında ve öfkeli olduğunda dövmemelidir.

Eğer anne baba bu dönemde Rasullahın emrettiği gibi çocuğu dövecekse çözüm ve tedaviyi amaçlamalı; cezalandırma, aşağılama ya da problem çıkarmak için dövmemelidir. Eğer eğitimci, dayanın problem oluşturacağını, çocuğun namazdan nefret etmesine neden olacağını görürse; tamamen dayaktan uzak durmalı ve aşağıda anlatılacak aşamalı programı denemelidir:

Bilelim ki namaza alıştırmaya çocuklarımıza istediğimiz herhangi bir davranışı kazandırma gibidir. Fakat biz namazla ilgili olarak dini boyutundan dolayı son derece hassas davranırız. Bununla birlikte bir de Rasulullah @ bizi çocuklarımızın namaz eğitimine yönlendirirken bu hassasiyeti göz önünde bulundurmuş ve “Çocuklarınıza yedi yaşında namazı öğretiniz ve on yaşına geldiğinde namaz için onları dövebilirsiniz.”²⁶ buyurmuştur.

Hadisteki “öğretiniz” ifadesi üç sene kadar süren planlı adımlar sürecini anlatır. Böylece çocuğumuz bu alışkanlığı kazanır daha sonra da ibadet yükümlülüğü ve davranış kazandırmada eğitim metotlarından biri olan ceza sorumluluğu başlar.

Davranış kazandırmada zaman faktörü önemlidir. Hangi davranışı kazandırmaya çalışırsak çalışalım, zaman faktörünü göz ardı edemeyiz. Bu konuda yalnızca yönlendirme yeterli değildir. Konu; planlamaya, aşamalara ve hedefe ulaşabilmek için yeterli zamana muhtaçtır.

Aynı şekilde davranışı oluşturan etkenler de çok önemlidir. Bu, erken bir zamanda eğitime başlamayı ve çocukta bir

²⁶ Tirmizî, Mevâkîf, 182; Ebû Dâvud, Salât, 26

takım değer ve kavramların birikimini gerektirir. Böylece çocuğumuza kazandırmayı istediğimiz davranışların oluşumuna kadar, içinden gelen bir duygu oluşur.

Anne baba çocuğu namaza alıştırmada eğer on yaşına kadar gecikirse; erken başladıklarında ihtiyaç duyacakları süreden çok daha uzun bir süreye ihtiyaç duyarlar. Çünkü bir davranış kazandırmak için on yaş çocuğunun psikolojik ve zihinsel eğitiminin tabiatı, yedi yaş çocuğunkinden çok daha fazla çaba gerektirir. Bu dönemde sabır, sükunet ve hikmet işin özüdür, öfke ve gerginlik işe yaramaz.

Bu dönemde çocuğumuz, bizden duygularını anlamamızı, problem ve endişelerini hissetmemizi ve onların çözümü konusunda onlara yardım etmemizi ister. Bütün çaba ve önceliğimizin onun namazı olduğunu görmez. Çünkü o yalnızca bir çocuk değildir. Çevresindeki dünyayı düşünür, bir ya da iki yıl sonra gerçekleşeceğini duyduğu değişimi düşünür ve en önemli önceliği oyun olur. Bu sebeple de namazı unutulabilir, inatlaşabilir. Çünkü bu kendisine farz kılınmıştır ve çocuk için psikolojik bir baskı sebebi olur. Bizim ısrarlarımızla onlara ulaşmaya çalışmamız, yanımızda oldukları

sürece onlara namazlarını soracağımız korkusuna sebep olmamalıdır.

Bilelim ki hala ergenlik yaşının altındalar ve bu yaşta namaz, yalnızca öğretmek ve alıştırmak içindir başka bir şey için değil. Bu nedenle sorularımız, onu üzen bir problemle ilgili ya da onu endişelendiren ya da korkutan herhangi bir durumla ilgili olabilir. Bu sorular hem çocuğumuzu bize yaklaştırır hem de aramızdaki bağı güçlendirir. Çocuğun bizim onun tutunacağı dalı, sınırsız ve geniş gönlü olduğumuz konusundaki inancı pekişir.

Namazla ilgili aşamalı eğitime cevap verip bize tam olarak güvendikten sonra diğer ibadetler ve örtünme ile ilgili hükümler gelir.

4– ERGENLİK ÖNCESİ DÖNEM

Bu dönemde çocuk; inat, itiraz, uyum zorluğu ve kendini ispatlama arzusu içinde bulunur. Hatta yalnızca muhalefet için muhalefet eder. Kör bir ahlak duygusu gelişir ve imanına rağmen genç devam etmeye uğraştığı şeyi yük gibi görür. Eğer namaza ara verirse, bu bir şüphe sebebiyle olabildiği gibi

yakın ya da uzak bir kimsenin etkisiyle de olabilir.

Bilmeliyiz ki zorlama ve baskı yolu fayda vermez aksine reddetmeye ve uzaklaşmaya sebep olur. Söylendiği gibi, her fiil aynı kuvvetteki bir başka fiilin sonucudur ve başka yöndeki bir fiilin tersidir. Bu sebeple çocuğumuzu anlamalı, sözünü tamamlayıncaya kadar ona kulak vermeli ve olabildiğince yumuşak muamele etmeliyiz.

Aşağıda aşamalı bir program bulacaksınız. Çünkü aşama doğal bir süreçtir ve her bir adımın gücünü ve sağlamlığını artırır.

Bu program, Allah'ın yardımı ve kudretiyle aşağı yukarı üç ayımızı alır.

BİRİNCİ AŞAMA

Üç hafta ya da daha uzun zamanınızı alır. Bu aşamada namaz konusunda konuşmaktan kaçınmalıyız ne yakından ne de uzaktan namaz konusuna hiç girmemeliyiz. Hatta ima ile bile konuya işaret etmemek en doğrusudur.

Bu durum doktorun tavsiye ettiği ilaçları çocuğa içirmeye benzer. Biz içeriğini ve etkilerini tam bilmesek bile bu ilaçları çocuğumuza veririz. Çünkü biz Rasulullah'tan @ her hastalığın bir şifası olduğunu²⁷ öğrendik. Çocuklarımızın kış aylarında genel olarak soğuk alması gibi ergenlik öncesi dönemde de inat ve isyan hastalığına yakalanır..

Bir düşün eğitimci! Sen de gönülleri iyileştiriyorsun, problemleri hallediyorsun. Bu merhalede tedavi olmazsa; Allah (sübhanehü ve teala) hiçbir yere sığınamayacağını, sabırdan başka çare olmadığını, en iyi dayanmanın ve en güzel güvenin kendisine olduğunu bilir.

Yeniden tedaviye dönelim. Bu, en az üç hafta namazla ilgili hiç konuşmamaktır. Bununla hedeflenen, kız ya da erkek çocuklarımızın onları namaza teşvik konusundaki isteğimizi unutmalarıdır. Bu konudan ve konuşmalardan bir süre uzaklaşalım. Bu bağı, sanki aramızda hiçbir ihtilafli konu yokmuş gibi görünen, çocuğun kendini rahat hissedeceği bir merhalede

²⁷ Müslim, Selam, 69, Fezâilü Sahâbe, 92; Ebû Dâvud, Tıbb, 1, 11; İbn Mâce, Tıbb,1; Tirmizî, Tıbb, 2; Ahmed b. Hanbel, 1/377, 413, 443, 446, 453, 3/335, 4/678, 315, 5/371

kuralım. Bu dönemde aramızdaki güven bağı yeniden kurulur. Çünkü biz onu o olduğu için severiz. Reddettiğimiz çocuğumuz değil kötü davranışlarıdır.

Çocuğumuzla bizim ilişkimizdeki gerginlik, çocukla aramızdaki ihtilaf sebebiyledir. Bu gerginlik, anne babayı çevreleyen, çocuğun anne-babasına her yaklaşmasında ya da anne babanın çocuğa her öğüt verişinde çocuğun canını yakan dikenli tel örgü gibidir. Çocuk ne zaman anne babasıyla konuşsa canı yanar. Bu merhalede çocuktan herhangi bir eylem bekleyemeyiz. Çünkü bu dönem çocuğumuzla aramızda varolan dikenli tel örgüyü kaldırma çabasıdır.

İKİNCİ AŞAMA

Bu aşama sessiz eylem aşamasıdır ve üç haftadan bir aya kadar sürebilir. Bu zaman zarfında çocuğa hiçbir sözlü uyarı yöneltilmez fakat kasıtlı olarak bir takım eylemler yapılır. Seccadeyi kasıtlı olarak oturma odasındaki koltuğun üzerine, çocuğun yatağının üzerine ya da evde tercihen başka bir yere koymak gibi... Bunun ardından baba yüksek sesle söylenerek seccadeyi arar ve şöyle der:

“Seccade nerede? Namaz kılmak istiyorum, namaz vakti girdi ve ben neredeyse namazı unutacaktım.” gibi....

Ya da baba, ara sıra çocuğuna “yavrum saat kaç?” veya “yavrum ezan okundu mu?” veya “ezana kaç dakika kaldı?” gibi sorular sorabilir. Bazen da çocuğa “yavrum hatırlıyor musun ben öğle namazını kılmış mıydım?” gibi sorular sorulabilir.

İşte bu şekilde iki ya da üç hafta daha geçer ki çocuk iyice rahatladığını hisseder. Çocuğu namaza alıştıırırken yaşadığı baskıyı unuttur. Belki de artık üçüncü aşamaya geçmenin vakti gelmiştir.

ÜÇÜNCÜ AŞAMA

Çocuğu aralıklı olarak bir yerlere gitmeye çağırın ancak durum doğal görünsün ve çocuk sizinle çıkmak için gönüllü olsun. Yani bazı derslere katılmak için onun arkadaşlık etmesini istediğınızı söyleyin. Onu derse değil size eşlik etmeye davet edin. “Yavrucuğum, çok yorgunum ve üzerimde bir ağırlık var. Fakat şu derse gitmek istiyorum, benimle gelsen de bana yardım etsen ben de

sana dayanırım.” gibi sözlerle çocuğu davet edersiniz. Eğer çocuk bunu reddederse baskı yapmaz, ısrar etmez ancak aynı şeyi ikinci kere de denersiniz.

Bununla beraber düzenli olarak yaptığın işlerde başından beri sana eşlik eder. Sana düşen ilişkinizi sıcaklaştırmak, ondan fikir isteyerek, ona danışarak anlayış ve sevgi çerçevesinde aranızdaki uyumu gerçekleştirmektir. Örneğin anne “yavrucum, şu yeni eşarp sence nasıl?” veya “şu fular nasıl görünüyor?” gibi sorularla ve bu eşarpları ayna önünde deneyerek çocuğu hem teşvik etmiş hem de fikrini almış olur. “Birlikte şu kaseti izleyelim bakalım sen nasıl bulacaksın?” diyebilirsiniz. Ya da “Sana bugünkü dersi anlatacağım sonra da senin ne düşündüğünü öğreneceğim diyerek kendiliğinden sizin yaptığınız ibadetleri yapmasını sağlarsınız.

Çocukları bırakın gönüllerince konuşsunlar; anlattığımız dersle ilgili görüşlerini biz susarken özgürce söylesinler. Hatta bırakalım onları dini konularla ilgili sorularını rahatça sorsunlar.

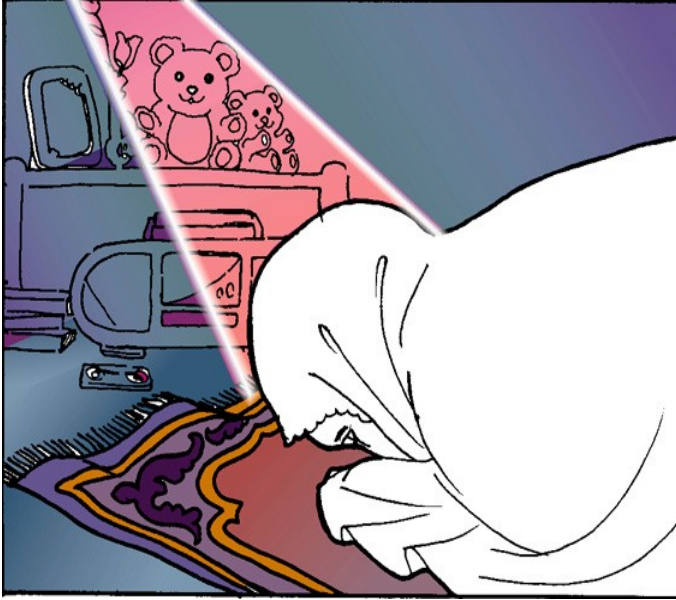
Gerçekten önemli olan bazı noktalara dikkatlerimizi yöneltmemiz gerekiyor ki onları da şöyle sıralayabiliriz:

a – Bir aşamada tam olarak başarı sağlamadan diğer bir aşamaya geçme konusunda acele etmememiz gerekir. Çünkü bütün bunların hedefi ilişkinizdeki gerginlik fitilinin yok edilmesi ve çocuklarımız ve din arasındaki kopmuş olan bağın yeniden bağlanmasıdır. Bu iş tam da canlı panzehirlere benzer. Bunların dozunun bitinceye kadar düzenli bir biçimde alınması gerekir. Eğer acele edip de çocuğa bir kere de olsa bu üç hafta boyunca yanlış bir şey yaparsan tedaviyi durdurman ve yeniden başlaman gerekir.

b – Bu merhalede namaz konusunu asla açmamamız gerekir ki çocuğumuz tam bir inanca ulaşsın. Namazlarımıza kendimiz özen göstermenin yanı sıra yukarıda anlatılanlarda başarıya ulaştığımızda -ki Allah'ın izniyle ulaşacağız- daha önce temas ettiğimiz gibi güzel bir bitki yetiştirmiş olacağız. Bütün bunları oluşturmak için sarf ettiğimiz çabaların sonucunda çocuğumuzun kendiliğinden namazını kıldığı günler yakında gelecektir. Hatta biz onun namazı çok uzattığından ve mesela dışarıya çıkmadığından bile şikayet edebileceğiz.

c – Huşûnun olmaması ya da namazın rükünlerinde bazı hataların meydana gelmesi dışında çocuğun namazı kısa ve hızlı kılmasına takılıp kalmamalıyız. Namazı kısaltmada değil de abdestsiz namaz kılma gibi görmezden gelmemiz mümkün olmayan hatalar konusunda uyarı yapmalı ve otoritemizi kullanmalıyız.

d – Sürekli Allahü Teala'dan yardım istemeli, ümidimizi kesmemeli ve çocuklarımız için beddua değil dua etmeliyiz. Bilelim ki kişinin genellikle zamana ihtiyacı olacaktır ancak netice Allah'ın izniyle hayırlı olacaktır. Özellikle onların geçirdiği bu dönemin tabiatını anlamaya çalışır, onlara sükunetle yaklaşır, sevgi ve gönül genişliğiyle muamele edersek çocuklar bu dönemde çabuk unuttur ve değişirler.

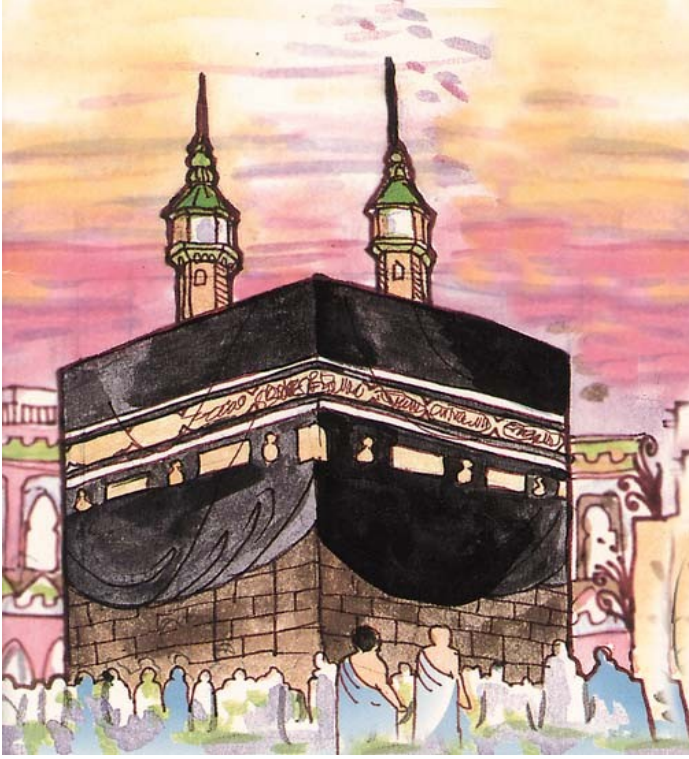
ÇOCUKLARIMIZA NASIL İYİ ÖRNEK
OLURUZ?

İyi örnek olma konusuyla ilgili olarak aşağıda aktaracağımız örneklerden yardım alabilirsiniz:

❖ Anne ve babalar Cuma günü sünnet olan guslü aldıktan sonra birlikte oturup Kehf suresini okumalı; istiğfar, salât ve selamı artırma gibi günün sünnetlerini yapmalıdır. Böylece çocuklar bu hayırlı ortamda büyür ve daha sonra kendileri de bu hayırlara katılırlar.

❖ Anne baba çocuklarını kendileriyle birlikte bayram namazına götürmeye çalışmalıdır. Böylece çocukların o küçücük kalplerinde namaza karşı bir ilgi oluşur.

❖ Anne baba çocukların yanında farklı zamanlarda “istihare namazı kıldık”, “şükür secdesi yaptık” gibi cümleleri tekrarlamalıdır.

ÇOCUKLARIMIZ VE CAMİLER

Nasıl ki bir bitkinin kökü olmadan büyüyebileceğini düşünmemiz mümkün değilse aynı şekilde bir çocuğun da hareket ve canlılık olmadan zihinsel ve bedensel gelişiminin olacağını beklememiz mümkün değildir. Çünkü hayatı ve sırlarını bilmek, içinde yaşadığı alemi keşfetmek ancak çevresini gözlemleyerek, gezerek ve kendisini kuşatan maddi manevi her şeyi araştırarak mümkün olacaktır. Bu nedenle Allahu Teala içimizde araştırma sevgisi yaratmış, bizi de bu varoluşun aslını anlayabilmek için analiz ve sentez yapmaya eğilimli yaratmıştır.

Araştırma gibi eğilimler çocukta en üst derecededir. Bu sebeple sırf namaz kılanların rahatı için ya da camideki sükuneti devam ettirebilmek için çocukların camiye girmelerini yasaklamamız doğru olmaz. Fakat anlayabilecekleri basit bir dille cami adabını anlatmadan çocukları camide tamamen serbest bırakmamız da doğru değildir.

Çocuğumuza anlayabileceği sadelikle camilerin amacını, kutsallığını, diğer mekanlar ile cami arasındaki farkı anlatmamız gerekir. Çocuğumuz da anlattıklarımıza ikna olur, cezalandırılma korkusundan değil sırf camiye saygısından dolayı orada gürültü yapmaktan uzak durur.

Keşke anne babalar camide namaz kılarken cami yakınlarında çocukların oynayabileceği emniyetli geniş bir alan olsaydı ne güzel olurdu. Bazı tatlılar dağıtılsa yada çocuklarımız diğer vakitlerde camilerde basit oyunlar oynayabilseler..... Bütün bunlar çocuklarımızın o küçücük zihinlerinde güzel bir iz bırakır ve daha sonra da camiye yaklaşmalarına sebep olur.

Dinimiz orta yollu bir dindir. Çocuklarımızı camiye gitmekten men eden hiçbir ayet ya da hadis yoktur. Aksine çocuklarımızı camiye getirmenin caiz olduğuna delalet eden pek çok hadis vardır.

Buhârî'nin Ebû Katâde'den rivayet ettiği hadis, bu konuda güzel bir örnektir. Buna göre Peygamber Efendimiz @ omzunda Ümâme binti Âs olduğu halde namaz kılmış, secdeye gidince onu indirmiş, kalkınca yeniden almıştır.²⁸

Buhârî yine Ebû Katâde'den rivayetinde Rasulullah'ın @ "Ben namazı uzun tutmak isteyerek namaza kalkarım ama çocuk ağlaması duyarım da annesine zorluk

²⁸ Buhârî, Edeb, 18; Müslim, Mesâcid, 42; Ebû Dâvud, Salât, 165; Nesâî, Mesâcid, 19; İmâmet, 37; Sehv, 13; Dârimî, Salât, 93; Ahmed b. Hanbel, 5/303, 311

çıkarmak istemediğimden dolayı namazımı kısa tutarım.” dediğini aktarmıştır.²⁹

Yine Buhârî'nin naklettiği bir hadiste Abdullah İbn Abbas şöyle anlatır: “Rasulullah Mina'da önlerinde sütte olmadan insanlara namaz kıldırıyordu. Ben dişi bir eşek üzerinde onlara doğru geldim. Safların birinin önünden geçtim, eşeğimden indim ve onu otlaması için bıraktım. Safların birine girdim ve kimse bana bir şey demedi.”³⁰

İşte bütün bunlar, bize “çocuklarınızı bırakın, camilere girsinler” diye tezahürat yapan naklî delillerdir. Bunlar, o çağrıya hemen boyun eğmemiz ve uymamız için delil olarak yeter.

Dinî, pedagojik, ve sosyal pek çok hedefi gerçekleştirilebilmek üzere çocuklarımızı camilere girdirebilmek için de hemen aklımıza gelen aklî deliller vardır. Bu da, çocuğumuzun içinde; namazı cemaatle kılmaya özen gösterme, içlerinde Allah'ın

²⁹ Buhârî, Ezân, 65, 163; Müslim, Salât, 191, 193; Ebû Dâvud, Salât, 123; Tirmizî, Salât, 159; Nesâî, İmâmet, 35; İbn Mâce, İkâmet, 49; Ahmed b. Hanbel, 3/109, 153, 156, 182, 205, 233, 240, 257; 5/305

³⁰ Buhârî. İlim, 18, Salât, 90, Ezân, 161, Sayd, 35; Müslim, Salât, 254; Ebû Dâvud, Salât, 113; Nesâî, Kible, 7; Muvatta, Sefer, 38; Ahmed b. Hanbel, 1/219, 263, 327, 342, 365

evlerinin sevgisinin kök salması ve bu mekanların zikir ve namazla imar edilmesi gibi dinî bir hassasiyetin büyümesidir. Bu her Müslüman için son derece önemli manevi bir hedeftir.

ÜZERİMİZE DÜŞENİ YAPALIM
GERİSİNİ ALLAH'A BIRAKALIM

Belki de yapabileceklerimizin en güzeli, çocuğumuzun her yaş dönemi için uygun olan yöntemle gücümüz yettiği kadarıyla tüm çabamızı sarf ettikten sonra Allah azze ve celleye dua ile yakarıştta bulunmaktır. Bu dualarla ilgili bazı örnekler vermemiz uygun olur:

“Rabbim beni ve çocuklarımı namaz kılanlardan eyle. Rabbimiz, duamı kabul buyur.”³¹

“Ey Hayy ve Kayyum olan Allah’ım, rahmetinle yardıma çağırıyoruz. Çocuklarımızı bütün işlerinde doğru kıl, onları göz açıp kapayıncaya kadar ya da daha kısa bir süre bile nefislerine bırakma.”³²

“Allahım, çocuklarımızı iyi amellere, iyi isteklere ve iyi huylara yönelt. Çünkü senden başka kimse onları buna yöneltemez. Onları kötü amel, istek ve huylardan uzaklaştır.

³¹ İbrahim 14/40 (Hz. İbrahim’in duası)

³² Ebû Dâvud, Cihad, 35; Ahmed b. Hanbel, 5/288

Çünkü senden başka hiç kimse onları bu kötü şeylerden uzaklaştıramaz.

“Allah’ım, senden çocuklarımız için hidayet, takva, iffet ve zenginlik isterim.”³³

“Allah’ım, Meryem’i arındırdığın gibi benim kızlarımı ve tüm Müslümanların kızlarını arındır. Yusuf’u günahattan koruduğun gibi çocuklarımı ve tüm Müslümanların çocuklarını günahattan koru.”

“Allah’ım namazı, çocuklarımıza susadıkları zaman soğuk sudan daha sevimli kıl. Ey dostların en güzeli ve yardım edenlerin en güçlüsü olan Allah’ım, senin her şeye gücün yeter.”

³³ Duanın peygamberimizin dilinden gelen şekli için bkz: Müslim, Zikir, 72; Tirmizî, Deavât, 72; İbn Mâce, Dua, 2; Ahmed b. Hanbel, 1/389, 411, 417, 434, 437, 443

ANNELEİN DENEYİMLERİ

Aşağıda çocuklarını namaza teşvik ve yönlendirme konusunda başarılı olmuş annelerin bazı deneyimlerini göreceksiniz. Her annenin temel ilkelerin dışına çıkmadan, çocuğunun kişiliğine uygun olan yöntemi tercih etme hakkı vardır.

1– İki çocuğu olan bir anne bana şöyle söyledi: “Biliyorum ki benim küçük oğlum çok asabi bir çocuk. Bunun sebebi de kendisinin sürekli büyük olmayı istemesi. Namaz kılmasını istediğimde ona “Namazını kıldın mı?” diye sorarım. “Hayır” der. “Peki sen küçük müsün?” diye sorarım. “Hayır” der. Ben de “Büyükler namazlarını kılarlar.” derim ve bu diyalog onun namaza koşmasıyla sonuçlanır.”

2– Bir başka anne şöyle anlatmıştı: “Altı yaşındaki çocuğuma beş vaktini düzenli olarak kıldığı her gün için bir miktar para veriyorum ve büyük bir hediye almak için bu parayı biriktiriyoruz. Bu yöntemle çocuğum namaza alıştı ve hediyeyi unuttu.”

Bu gerçekten sonuç veren güzel bir yöntemdir ancak hediye verirken çocuğa Allah'ın namaz için vereceği ecir ve sevabın

bütün her şeyden daha değerli ve kalıcı olduğu mutlaka öğretilmelidir.

3– Üçüncü annenin anlattığı ise şöyleydi: “Çocuklarımın babası bir işadımı ve evde geçirdiği vakit sınırlıydı. Eşim, çocuğumuzun namaza alışabilmesi için hiç çaba sarf etmiyordu. Allah bize bir komşu verdi. Bu kişi komşuların küçük çocuklarını da alıp evimize en yakın camiye götürüyordu. Her namaz vaktinde birlikte çıkıyorlar, birbirleriyle görüşüyorlar, güle eğlene evden camiye gidiyorlardı. Böylece benim çocuğum da namaza alışmıştı.”

4– Bir başka anne ise şöyle anlatmıştı: “Eşim, yaşları beş, yedi ve sekiz olan üç çocuğumuzu akşam ve yatsı namazları için çağırır ve hep birlikte cemaatle namazlarımızı kılardık. Namazdan sonra seccadenin üzerinde oturur, bir süre sohbet eder ve gülerdik. Namaza geç gelene, baba neden geç geldiğini sormazdı. Onları kendi hallerine bırakır, isteyen yalnızca istediği için namaza gelirdi. Sonunda kızımız bu çağrıya kulak verdi ve babasıyla birlikte her vakti düzenli olarak kılmaya başladı. Bunu birer birer diğer çocuklarımız izledi.

Aradan uzun zaman geçti, çocuklarımız büyüdü. Eşim, ara sıra on sekiz yaşındaki büyük oğlumuzla “Allah’a karşı sorumluluğunu yerine getirdin mi?” derdi. Evimizin yakınındaki bir cami, öğrenciler için camide en fazla namaz kılma yarışması yapana dek babası, namaz kelimesini anlamadan bu tür hatırlatmalarda bulunurdu. Bu yarışmada camide en çok namaz kılana; cami imamının imzaladığı ve bu kişinin camide kıldığı vaktin imamı olacağını bildiren bir belge verilecekti.

Büyük oğlumuz ve onun arkadaşları sabah namazı da dahil olmak üzere her vakti camide kılmaya özen gösterdiler ve bunu alışkanlık haline getirdiler. Yarışma sonrasında ise her vakti camide kılar hale gelmişlerdi.”

5– Bir başka anne anlatmıştı: “Çocuklarımı Kuran-ı Kerim ezberlemeleri için bir kursa göndermişim. Oradaki hocaları çocuklarım belirlenen yerleri ezberledikten sonra her derste onlara bazı hikayeler anlatır sonra da namazın faziletlerinden bahseder ve onları namaza teşvik edermiş. Ders esnasında namaz vakti geldiğinde de “Haydi, namazı cemaatle kılalım, isteyen abdest almaya

gidebilir.” dermiş. Allah’a şükürler olsun artık çocuklarım namazı isteyerek kıyorlar.”

6– Bir anne şöyle anlatmıştı: “Çocuğumu kendi haline bırakmıştım ve benim yanımda namaz kılardı. Namazla uyuşmayan hareketleri için de onu hiç eleştirmedim. İster abdestsiz namaz kılsın, ister öğleyi iki rekat kılsın bir şey söylemedim. Biraz büyüyüp okulda namazın nasıl kılınacağını öğrenince kendisi daha çok özen göstermeye başladı.”

7– Bir başka anne ise şöyle demişti: “Oğlum namaz kılmak istemiyordu. Çünkü namazın onun oyun vaktinden çaldığını düşünüyordu. Ben de ondan bir hesaplama yapmasını istedim. Ona şöyle dedim. “Sen iki rekat namaz kıl ben de senin için saat tutayım.” Oğlum önerimi sevinçle karşıladı ve namaza başladı. Ben de saat tutmaya başladım. İki rekat namaz bir dakika ve birkaç saniye sürmüştü. Sonra oturduk ve birlikte hesapladık: Bir günde kıldığımız beş vakit namazın tamamı on yedi dakika tutuyordu. Yani bir saatin üçte biri bile değildi. Bir gün ise bildiğiniz gibi yirmi dört saattir. Ne dersin?!!

Çocuğum bana şaşkın şaşkın baktı ve susmakla yetindi.”

8– Başka bir annemiz ise şöyle söylemişti: “Çocuğumu daha küçükliğünden itibaren iyi bir kul olması için yetiştirmeye çalıştım. Allah ve Rasulünün @ sözleriyle, peygamber kıssalarıyla ve amme cüzünü ezberleterek iyi bir dini eğitim vermeyi amaçlamıştım. Bütün bunları öğrendikten sonra çocuğumu, ahlak ve başarı yönünden durumu kötüye giden okulundan alıp, normal eğitim programlarına dini eğitimi de ekleyen bir başka okula göndermek zorunda kaldık. Bu okul büyük bir mescidi ve tüm okula hakim olan saygı ve sorumluluk havasıyla diğerlerinden ayrılıyordu.

Ancak çocuğumuz bu okulda sınıfların kalabalık oluşu, bazı öğretmenlerin gereğinden fazla otoriter oluşu, umduğu kadar çabuk arkadaş edinememesi, okulun sosyal seviyesinin diğerinden düşük olması ve buna benzer din ve ibadetle ilgili pek çok sorunla karşılaştı. Bütün bunların ardından evde dinle ilgili söylenen hiçbir sözü kabul etmez olmuştu. Namazlarını bıraktı ve ne televizyonda ne de başka bir yerde hiçbir dini programı dinlemez oldu. Sonra dinle alay

etmeye başladı. Hatta beni “dinci” diye eleştirmeye başladı.

Düşündüm ve yaz tatilinde ödül olarak onu umreye götürmeye karar verdim. Dinin, “dinci” olan annesinden ve dini okulundan daha geniş olduğunu görmesini istiyordum. Ancak çocuğumun Kabe-i Müşerrefe'nin önünde kendisini küçük düşürücü herhangi bir davranışta bulunmasından korkuyordum. Fakat Allah'ın beni hoş göreceğinden emindim.

Bütün bu endişelerle oraya gittikten sonra bir de ne göreyim çocuğum Kabe'nin görüntüsünden öyle etkilendi ki.... Özellikle ilk kez gece gördüğünde Kabe'nin çevresindeki ışıklarla ilgili sorular sormaya başladı. Onu istediği şeyi yapması için serbest bıraktım. Oynuyor, çarşılarda dolaşıyor, televizyonda çizgi film izliyor, isterse yanında oyuncaklarını getirerek hareme geliyor, isterse dini konuşmalara katılıyordu.

Eve döndüğümüz zaman söylediği ilk söz -Allah'a şükürler olsun- “Umre'ye tekrar ne zaman gideceğiz?” oldu.

Allah'a, dine ve namaza bakışı değişti. Yakın bir gelecekte inşallah namaz konusundaki sorumluluklarını da eksiksiz olarak yerine getireceğini düşünüyorum.”

SONSÖZ

Okuduğumuz bu kitapçığın amacına ulaşabilmesi ve okuyucunun beklediği sonucu doğurması için; öncelikle bazı soruları açık yüreklilikle cevaplandırmalı ve bir durum tespiti yapmalıdır. Aşağıdaki soruları öncelikle cevaplayalım.

1. Biz namazlarımızı kılıyor muyuz? Bu sorunun içinde şu sorular da vardır. Namazı niçin kılıyoruz, namazımızı düzenli olarak günde beş vakit kılıyor muyuz, namazı bir yük gibi görüyor ve bunu dilimizle ifade ediyor muyuz, ara sıra namazlarımızı ihmal ediyor bunu da çocuğumuza hissettiriyor muyuz?

2. Çocuğumuzla ilişkimiz genel olarak nasıldır? Bu sorunun içinde de şu soruları sorabiliriz: Çocuğumuzu dövüyor muyuz, genel olarak çocuğumuza istediğimiz şeyi nasıl, hangi yolla yaptırıyoruz, çocuğumuz bizden korktuğu için mi, bizi sevdiği yada güvendiği için mi bizim sözümüzü dinliyorlar, çocuğumuz bize güveniyor mu?

3. Çocuğumuzla genel ilişkimiz dışında çocuğu namaza alıştırmak için kullandığımız

yöntemler hangileridir? Bu sorunun altında çocuğumuzu namaza teşvik ederken yüzümüz hangi şekli alıyor, kaşlarımızı çatıyor muyuz, çocuğumuzu tehdit ediyor muyuz, hatta daha ilk alıştırmaya aşamasında çocuğumuza şiddet uyguluyor muyuz?

Bütün bu sorulara sırasıyla cevap vermek gerekirse şunları söyleyebiliriz:

1- Biz namazlarımızı kılmıyorsak yada bazısını kılıp bazısını kılmıyorsak, yada namazı bir zorunluluk, bir yük olarak görüyor ve “namazı kılsam da kurtulsam” gibi ifadeler kullanıyorsak çocuğumuzdan düzenli olarak namazlarını kılmasını ve namazdan dolayı mutlu, huzurlu olmasını bekleme hakkımız yoktur. Çocuğumuz her konuda bizi örnek aldığı gibi namaz konusunda da bizi örnek alır. Anne yada babadan biri namaz kılmıyorsa ya da basit sebeplerden dolayı namazlar terk ediliyorsa çocuğun gözünde namaz değersizleşir ve çocuk ya namaz kılmaz ya da anne babasının kıldığı gibi bazen kılar. Bu sebeple çocuklarımızın namazı çoğu zaman bizim namazlarımızın aynasıdır. Bu yüzden kendimizi namaz konusunda eğitmeden

çocuğumuzu eğitmeye başlarsak genellikle sonuç alamayız.

2- Çocuğumuzla ilişkimiz genelde kötüyse; yani çocuğumuzun tarafından bakılınca biz kötü anne baba olarak değerlendiriliyorsak, çocuğumuz bize güvenmiyorsa bizim onu namaza alıştırmamız neredeyse imkansızdır. Anne babalarının söylediği her şeyin aksini yapan çocukları görmüşünüzdür. Bu çocuğa istediğimiz kadar namazın önemini kılınması gerektiğini karşılığında Allah'ın rızasını kazanacağımızı söyleyelim hiçbir anlamı yoktur. Çünkü bu sözler çocuğun sürekli çatıştığı hatta güvenmediği kişilerin sözleridir ve çocuk tarafından daha dinlenmeden reddedilir. Bu nedenle namaz eğitimi için iyi örnek olmanın yanı sıra çocuğumuz tarafından sevilip benimsenmenin ve güvenilmenin de önemi vardır. Bakın görün ki ilişkileri sevgi ve güven üzere kurulu olan ailelerde namaz eğitimi daha kolay olacaktır. Bunun için yapılması gereken ilişkilerimizdeki pürüzleri bir an önce gidermektir.

3- Çocuğumuza davranışlarımız, sonuç almak için son derece önemlidir. Çocuğumuzun namaz eğitimi için özen göstermemiz, titiz davranmamız normaldir. Ancak bu titizlik, bizi çocuğumuza hak

etmediği halde sert ve kaba davranmaya itmemelidir. Çocuğumuza genelde hoşgörülü davranırken namazları konusunda baskıcı, sabırsız hatta tehditkar davranırsak çocuk namaz konusunda beklemediğimiz bir ilgisizlik, isyan ve inat içine girer. Biliyoruz ki namaz çocuğumuz için önemli, hayattaki her şeyden daha çok.... Ancak namaza alıştırmak adına çocuğumuzu incitir, onurunu zedeler, ve ilişkimizi yıpratırsak beklediğimiz sonucun tam aksine ulaşırız.

Kısaca yapacağımız şudur:

Namazlarını düzenli olarak kılan ve bundan huzur duyan anne babalar olarak çocuklarımıza iyi örnek olmak,

Çocuklarımızla ilişkilerimizi her zaman sevgi ve güven üzerine kurmak ve bu güzellikleri her alana yaymak,

Namaza önem verdiğimizizi çocuğumuza baskı, tehdit ve şiddetle değil yine sevgi ve yumuşaklıkla göstermek.

Bu kitapta okuduklarımızı uygulamak için önce kendimizi gözden geçirir, varsa

hatalarımızı düzeltir sonra da Allah'tan yardım dileyerek Rasulünün gösterdiği gibi çocuklarımıza namaz eğitimi vermeye çalışırsak başarısız olmamız mümkün değildir.

Gayret bizden başarı Allah'tandır.

